

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องผลการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี สรุปผลได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักท้องถิ่น ก่อนและหลังเรียน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ด้านการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สารวรรณคดีและวรรณกรรม ก่อนและหลังเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี

1.1.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 5 ห้อง รวมนักเรียนทั้งหมด จำนวน 249 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จำนวน 1 ห้อง มีนักเรียนจำนวน 49 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เนื่องจากโรงเรียนจัดนักเรียนแบบคละความสามารถ

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1) หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี เป็นหนังสือที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นโดยมีเนื้อหารวม จำนวน 10 เรื่อง ดังนี้ เรื่องที่ 1 เมืองแห่งดอกบัวงาม เรื่องที่ 2 แม่น้ำสองสี เรื่องที่ 3 มีปลาแซบหลาย เรื่องที่ 4 หาดทรายแ่งหิน เรื่องที่ 5 ถิ่นไทยนักปราชญ์ เรื่องที่ 6 ทวยราษฎร์ไฝธรรมเรื่องที่ 7 งามล้ำเทียนพรรษา เรื่องที่ 8 ผาแต้มก่อนประวัติศาสตร์ เรื่องที่ 9 ตลาดภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องที่ 10 ดินแดนอนุสาวรีย์คนดีศรีอุบล

2) แผนการจัดการเรียนรู้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี จำนวน 10 เรื่อง ทำแผนจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน ใช้เวลาจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียนแผนละ 1 ชั่วโมง แต่ละแผนประกอบด้วย สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การใช้เวลาเรียนอย่างละเอียด สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลกิจกรรมท้ายเรื่อง และกิจกรรมเสนอแนะ

3) แบบวัดความรักท้องถิ่น หมายถึง แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักท้องถิ่น ที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากชุดเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ของภาณุภัทร ลิ้มจำรูญ: 2551 ปริญญาพันธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคู่มือและสื่อการพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา “ความเป็นไทย” สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบสอบถามระดับความรู้ 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ ใช้เป็นแบบวัดก่อนเรียน (pre-test) และใช้เป็นแบบวัดหลังเรียน (post-test)

4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบปรนัย มี 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน (pre-test) และใช้เป็นแบบทดสอบหลังเรียน (post-test)

5) แบบวัดความพึงพอใจต่อการใช้นหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ทั้ง 10 เรื่อง

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จำนวน 1 ห้อง มีนักเรียน จำนวน 49 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เนื่องจากโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จัดนักเรียนแบบความสามารถ โดยดำเนินการขอหนังสือขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช เพื่อทดลองใช้ตามขั้นตอน ดังนี้

1) วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักท้องถิ่นก่อนเรียน (pre-test) โดยใช้แบบวัดความรักท้องถิ่น

2) วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3) จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ 10 แผน นอกเวลาเรียน

4) วัดความพึงพอใจต่อการใช้นหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี

5) วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (post-test)

6) วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ความรักท้องถิ่นหลังเรียน โดยใช้แบบวัดความรักท้องถิ่นหลังเรียน (post-test)

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1) การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักท้องถิ่น ก่อนและหลังเรียน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้สถิติ t-test dependent

2) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ด้านการเรียนรู้วิชาภาษาไทยสาระ วรรณคดี และวรรณกรรม ก่อนและหลังเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้สถิติ t-test dependent

3) การศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้นหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี ใช้ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง รักเมืองอุบลราชธานี หลังเรียนอยู่ในระดับสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.2 ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สาระวรรณคดีและวรรณกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.3 ผลการหาค่าความพึงพอใจต่อการใช้นหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

2. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องผลการใช้นหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยนำผลจากการวิเคราะห์ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยมาอภิปราย ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักท้องถิ่น ก่อนและหลังเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง รักเมืองอุบลราชธานี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยความรักท้องถิ่น ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องรักเมืองอุบลราชธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการใช้นหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ เพราะจากการประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ของผู้เชี่ยวชาญ หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะการเสนอเนื้อหาที่ให้ความรู้เรื่องประวัติศาสตร์เมืองอุบลราชธานี แม่น้ำที่สำคัญ แหล่งพันธุ์ปลาน้ำจืด แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เหตุผลที่อุบลราชธานีได้ชื่อว่าเมืองนกกพราน การศึกษาศิลปะ และวัฒนธรรมประเพณีแห่เทียนพรรษาที่มีชื่อเสียงระดับโลก อารยธรรมก่อนประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสินค้าขึ้นชื่อของจังหวัด และบุคคลสำคัญที่สร้างชื่อเสียงให้จังหวัดอุบลราชธานี เนื้อหาเหล่านี้ล้วนส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกรักท้องถิ่น เนื้อเรื่องตระหนักให้ผู้อ่านมีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า

ชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม มีความกตัญญูต่เวที และในกิจกรรมท้ายเรื่องยังเน้นการพัฒนาเจตพิสัยของผู้เรียน โดยสามารถวิเคราะห์ความรู้ที่ได้จากการอ่านและสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความรักท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (2553: 15-18) เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อันเป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับสังคมอารมณ ความรู้สึก ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ซึ่งเกิดจากการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างหลากหลาย สรุปว่าสติปัญญา หรือ ความสามารถในการรู้คิดเป็นพื้นฐานของการมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม เนื่องจากผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมสูง มักเป็นผู้ที่สามารถคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ และสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับสาเหตุและผลของการกระทำได้ นอกจากนี้ โคลเบิร์ก ยึดถือ ทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของเพียเจต์ ว่าการเกิดจริยธรรมเกิดจากผลของการสังเกต และการคิดไตร่ตรองของบุคคล ผู้ที่ไม่ชอบสังเกตหรือไม่ชอบที่จะคิดไตร่ตรอง พัฒนาการทางจริยธรรมก็ไม่เกิด แม้ว่าพัฒนาการทางปัญญาได้เข้าสู่ขั้นสูงแล้วก็ตาม ตรงกับคำกล่าวของ รัถพร ชังธารา (2546: 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ดังนี้ ช่วยเสริมทักษะในการอ่าน เป็นสื่อในการแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ ช่วยเสริมสร้างค่านิยม ทศนะคติคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม สนองความต้องการและความสนใจของเด็ก ให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน สร้างศรัทธาทางมรดกทางวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาติ

2.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวิชาภาษาไทย สาระวรรณคดีและวรรณกรรมก่อนและหลังเรียน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวิชาภาษาไทย สาระวรรณคดีและวรรณกรรม ก่อนและหลังเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี สามารถพัฒนาความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของนักเรียนได้ เนื่องจากหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้มีการวางแผนการจัดทำโดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดจุดประสงค์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ท 5.1 สาระวรรณคดีและวรรณกรรม กำหนดขอบข่ายเนื้อหาสาระเรื่องราวเมืองอุบลราชธานี ตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง จำนวน 3 ท่าน เพื่อปรับปรุงหนังสือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และได้ นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ได้ค่าประสิทธิภาพร้อยละ 80.35/80.42 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมท้ายเรื่องกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ มีคำถาม สรุปสาระสำคัญตามจุดประสงค์ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์สอดคล้องกับจุดประสงค์ ซึ่งเทียมจันทร์ ศรีสังข์ (2542: 12) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า สามารถส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน และมีความสำคัญต่อการพัฒนาสติปัญญาของเด็ก เป็นแหล่งความรู้และสนองความสนใจของเด็ก และสามารถใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน และค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมสำหรับนักเรียนอีกด้วย

สอดคล้องกับงานวิจัยของอรพินท์ เมืองชมพู (2546) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทนา สุทธิศรี (2550) ที่พบว่า พฤติกรรมนิสัยรักการอ่านจากการจัดกิจกรรมหนังสืออ่านเพิ่มเติมของนักเรียนเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิสัยรักการอ่านจากการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องงานวิจัยของจิตรา ศรีมงคล (2552) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องนิทานไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง นิทานไทย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ผลการหาค่าความพึงพอใจต่อการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี ต่อการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี มีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้ เพราะหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการประเมินของนักเรียน มีลักษณะด้านการเสนอเนื้อหา มีความน่าสนใจ น่าติดตาม เนื้อหาเหมาะสมกับชื่อเรื่อง ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจังหวัดอุบลราชธานีได้ดีขึ้น เนื้อหาทำให้นักเรียนรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น และเนื้อหามีภาพประกอบและคำอธิบายเหมาะสม อ่านแล้วมีความสนุกสนานอ่านแล้วเพลิดเพลิน ด้านคุณค่าของเรื่อง อ่านแล้วทำให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี และทำให้ตระหนักในคุณค่าของแต่ละเรื่อง ด้านการใช้ภาษา ใช้ภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย และใช้ภาษาที่สื่อความหมายชัดเจน ด้านกิจกรรมท้ายเรื่อง กิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ทำให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมของแต่ละเนื้อเรื่อง กิจกรรมเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว เป็นเรื่องราวในท้องถิ่นอุบลราชธานี และกิจกรรมทำให้เกิดความรักภาคภูมิใจในท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องผลการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องรักเมืองอุบลราชธานี ที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ครูผู้สอนหรือผู้ที่สนใจ ควรจัดทำรูปเล่มหนังสืออ่านเพิ่มเติมรักเมืองอุบลราชธานี เป็นภาพสี

3.1.2 ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักท้องถิ่น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอื่นๆ เช่น ด้านใฝ่เรียนรู้ และด้านอยู่อย่างพอเพียง โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม

3.2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักท้องถิ่นของนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ก่อนจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม

